

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W ŁODZI

LLO.411.4.7.2024

Pan
Marek SAŁEK
Wójt Gminy Lipce Reymontowskie
ul. Reymonta 24
96-127 Lipce Reymontowskie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/24/003/LLO – Realizacja zadań inwestycyjnych w wybranych gminach województwa łódzkiego.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Lipce Reymontowskie, zwany dalej „Urzędem” lub „Urzędem Gminy”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Sałek, Wójt Gminy Lipce Reymontowskie, wybrany na to stanowisko w dniu 4 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie i przygotowanie do realizacji zadań inwestycyjnych, w tym wybór wykonawcy, objętych wsparciem finansowym z dotacji, w tym z Rządowego Funduszu Polski Łódź: Program Inwestycji Strategicznych. 2. Realizacja inwestycji, wydatkowanie i rozliczanie środków finansowych przeznaczonych na inwestycje oraz prowadzenie działań sprawozdawczych i informacyjnych.
Okres objęty kontrolą	Lata 2020 – 2025 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do dnia 14 lutego 2025 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, mogących mieć wpływ na ocenę realizacji kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Maciej Kończalik, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/123/2024 z dnia 25 października 2024 r. oraz upoważnienie do kontroli nr LLO/14/2025 z dnia 11 lutego 2025 r.

(akta kontroli str.1-3, 866)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W Urzędzie Gminy w Lipcach Reymontowskich rzetelnie zaplanowano i przygotowano do realizacji objęte badaniem zadania inwestycyjne, w tym dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych³, niemniej niektóre z podejmowanych przez Gminę czynności w ramach realizacji dwóch objętych badaniem NIK inwestycji, wykonano nierzetelnie i z naruszeniem prawa.

Wyodrębniono komórkę organizacyjną, której przypisano zadania związane z realizacją inwestycji, a pracownik odpowiedzialny za te zadania posiadał wiedzę, umiejętności i doświadczenie pozwalające skutecznie i efektywnie wypełniać powierzone zadania. Prawidłowo zabezpieczono proces przygotowania inwestycji zlecając wykonanie dokumentacji projektowej osobom posiadającym wymagane uprawnienia i kwalifikacje zawodowe. Wykonanie robót zlecano na ogół zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁴, jednakże nie dotrzymano ustawowego terminu złożenia przez Wójta oświadczenia o niepodleganiu wyłączeniu z dokonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania, terminu przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych⁵ informacji o złożonych ofertach, a także terminu zamieszczenia na stronie Biuletynu Zamówień Publicznych⁶ ogłoszenia o wykonaniu umowy dotyczącej remontu drogi gminnej nr 105307E. W umowach z wykonawcami należyte zabezpieczono interesy Gminy Lipce Reymontowskie⁷. Podjęto również działania niezbędne do terminowego rozpoczęcia realizacji inwestycji. Gmina posiadała zabezpieczone środki finansowe na realizację inwestycji, ujmując je w planach finansowych, jednak nie aktualizowała wskazanych planów, by odzwierciedlały rzeczywistą wysokość nakładów finansowych. W przypadku środków z RF Polski Ład nie wyodrębniono rachunku bankowego przeznaczonego do ich gromadzenia, w następstwie czego nie sporządzono planu finansowego dla tego rachunku. Wydatków dokonywano w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z poniesionych nakładów, w sposób umożliwiający terminową realizację zadań, w wysokości wynikającej z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Realizacja inwestycji przebiegała zgodnie z dokumentacją projektową oraz postanowieniami umów na ich wykonanie, w których należyte zabezpieczono interesy Gminy. Prawidłowo rozliczono zrealizowane inwestycje oraz terminowo i rzetelnie wywiązano się z obowiązków sprawozdawczych i informacyjnych. Gmina nie aktualizowała na bieżąco części danych ujętych w książce drogi odcinka drogi gminnej nr 105307E. Przeprowadzała natomiast obowiązkowe okresowe kontrole stanu technicznego tej drogi.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Zwanego dalej „RF Polski Ład”.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm., dalej: „uPzp”.

⁵ Dalej: „Prezes UZP”.

⁶ Dalej: „BZP”.

⁷ Dalej: „Gmina”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Planowanie i przygotowanie do realizacji zadań inwestycyjnych, w tym wybór wykonawcy, objętych wsparciem finansowym z dotacji, w tym z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.
Opis stanu faktycznego	1.1. Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym Urzędu zadania z zakresu realizacji inwestycji i remontów, pozyskiwanie środków pomocowych oraz przygotowywanie w tym zakresie niezbędnej dokumentacji, a także opracowywanie programów gospodarczych rozwoju Gminy należały do Referatu Rozwoju, Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej Urzędu Gminy (dalej „RPGPiK” lub „Referat”)⁹. (akta kontroli str. 4-10) W okresie objętym kontrolą funkcję Kierownika RPGPiK sprawowały dwie osoby, do których zadań należało m.in.: pozyskiwanie środków pomocowych z Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych, przygotowanie wniosków aplikacyjnych, rozliczanie i prowadzenie dokumentacji dotyczącej pozyskanych funduszy, realizacja zadań związanych z technicznym przygotowaniem inwestycji w zakresie odpowiednich decyzji administracyjnych, warunków technicznych, dokumentacji projektowo – kosztorysowej, stosownych pozwoleń oraz rozliczenia inwestycji, realizacja inwestycji i remontów w zakresie przypisanych spraw, a także przygotowanie niezbędnych materiałów do udzielania zamówień publicznych, organizowanie przetargów w trybie uPzp, stosowanie procedur w zakresie zamówień publicznych określonych ustawą, prowadzenie dokumentacji związanej z postępowaniem zamówień publicznych oraz przygotowanie i aktualizacja materiałów zamieszczanych na stronie internetowej Gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej. Osoby te nie miały kierunkowego wykształcenia w zakresie powierzonych im spraw, jednak zadania związane z nadzorem nad badanymi inwestycjami powierzone były podmiotom zewnętrznym posiadającym uprawnienia budowlane. (akta kontroli str. 11-18) 1.2. Analizą dokumentacji związanej z opracowaniem i przygotowaniem inwestycji objęto dwa zadania inwestycyjne: – zrealizowaną w 2022 r. inwestycję <i>Przebudowa drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka</i> o wartości 521,4 tys. zł, w tym ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg (dalej: „RFRD”) 417,1 tys. zł oraz ze środków własnych 104,3 tys. zł; – zrealizowane w latach 2023 – 2024 w formule „zaprojektuj i zbuduj” zadanie inwestycyjne <i>Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym</i> o wartości 2 618,5 tys. zł, w tym ze środków RF Polski Ład 2 340,0 tys. zł oraz ze środków własnych 278,5 tys. zł. W przypadku inwestycji <i>Przebudowa drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka</i> opracowanie odpowiedniej dokumentacji projektowo –

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Zgodnie z „Regulaminem Organizacyjnym Urzędu Gminy Lipce reymontowskie” stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 1/2014 Wójta Gminy Lipce Reymontowskie z dnia 30 stycznia 2014 r.

kosztorysowej Gmina zleciła podmiotowi zewnętrznemu za kwotę 18 450,00 zł. Zakres rzeczowy umowy obejmował opracowanie: projektu budowlanego, kosztorysów inwestorskich, przedmiaru robót oraz specyfikacji technicznego wykonania i odbioru robót.

W związku z inwestycją *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* celem ustalenia planowanych kosztów prac projektowych i robót budowlanych, zlecono podmiotowi zewnętrznemu sporządzenie Programu funkcjonalno - użytkowego¹⁰. W oparciu o założenia przyjęte w PFU wykonawca miał m.in. zaprojektować instalacje fotowoltaiczne. Koszt sporządzenia PFU wyniósł 9,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 19-62, 373-379, 744-761)

Powyższe zadania zostały uwzględnione w obowiązujących w badanym okresie w *Strategii rozwoju gminy Lipce Reymontowskie na lata 2015 – 2022*¹¹ oraz *Strategii rozwoju gminy Lipce Reymontowskie na lata 2023 – 2030*¹². W dokumentach tych określono cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, cele operacyjne, działania podejmowane w celu osiągnięcia ww. celów, modele struktury funkcjonalno - przestrzennej Gminy, oczekiwane rezultaty podejmowanych działań, system realizacji strategii, systemy monitorowania, oceny i komunikacji społecznej strategii, co było zgodne z art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹³.

W *Strategii rozwoju na lata 2015 – 2022* wskazano, jako jeden z celów strategicznych, kształtowanie ładu przestrzennego Gminy i wskazano na konieczność przebudowy ciągów drogowych, chodników i miejsc parkingowych. Wśród planowanych zadań inwestycyjnych przewidziano zadanie *Budowa, przebudowa i remont dróg na terenie Gminy*. Miało ono m.in. wpłynąć na rozwój przedsiębiorczości w Gminie, poprawić jakość życia mieszkańców terenów wiejskich oraz zwiększyć bezpieczeństwo na ciągach komunikacyjnych, a także wpłynąć na realizację strategii poprzez zapewnienie spójności społeczno - gospodarczej obszaru Gminy i zwiększenie dostępności terenów wiejskich do miast i ciągów komunikacyjnych.

W *Strategii rozwoju na lata 2023 – 2030* określono cele strategiczne Gminy w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. W odniesieniu do celu strategicznego *Ochrona środowiska naturalnego oraz kształtowanie ładu przestrzennego Gminy* wskazano jako cel operacyjny *Ochrona powietrza*, a jako działanie służące jego realizacji m.in. montaż odnawialnych źródeł energii na budynkach prywatnych i użyteczności publicznej. Działanie to miało służyć zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza. W *Strategii* uwzględniono też potrzeby osób niepełnosprawnych poprzez zaplanowanie w ramach celów operacyjnych *Poprawa dostępności i funkcjonalności budynków oraz obszarach – wzmacnianie istniejących i wspieranie nowych funkcji oraz Poprawa jakości życia mieszkańców, w tym osób starszych, niepełnosprawnych* realizację zadania dotyczącego likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności

¹⁰ Dalej „PFU”.

¹¹ Przyjęta uchwałą Nr XII/84/16 Rady Gminy Lipce Reymontowskie z dnia 30 marca 2016 r., w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Gminy Lipce Reymontowskie na lata 2015 – 2022”, zwanej dalej *Strategią rozwoju na lata 2015 – 2020*.

¹² Przyjęta uchwałą Nr XXXIII/222/23 Rady Gminy Lipce Reymontowskie z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Lipce Reymontowskie na lata 2023 – 2030”, zwanej dalej *Strategią rozwoju na lata 2023 – 2030*.

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1464.

publicznej poprzez przystosowanie tych budynków do wymogów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami¹⁴.

1.3. Środki finansowe na realizację zadań, co do zasady, zostały zabezpieczone w planach finansowych ustalonych w uchwałach budżetowych wraz z uchwałami zmieniającymi budżet w celu ich dostosowania do wysokości faktycznie poniesionych wydatków. Wyjątek stanowiła uchwała budżetowa na rok 2022, gdzie jako kwotę wydatków na realizację zadania *Przebudowa drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* wskazano 719,9 tys. zł¹⁵. Według wyjaśnień Wójta Gminy kwotę tą wyliczono *na podstawie szacunkowych kosztów wyliczonych do złożonego wniosku o dofinansowanie z RFRD w 2021 roku powiększonych o możliwy wzrost kosztów zadania ze względu na czynnik czasowy szacunku*.

(akta kontroli str. 811-817)

Kwoty tej nie dostosowano do faktycznie poniesionych wydatków na to zadanie w wysokości 521,4 tys. zł, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 130-168)

Środki finansowe na zadanie *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* zabezpieczono w budżecie Gminy na 2024 r. w kwocie 2 340,0 tys. zł z RF Polski Ład oraz w kwocie 278,5 tys. zł ze środków własnych. W budżecie dokonywano zmian dostosowując kwoty zaplanowanych dochodów i wydatków do kwot faktycznie poniesionych.

W Urzędzie nie wydzielono rachunku dochodów dla środków z RF Polski Ład przeznaczonych na finansowanie inwestycji *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* oraz nie opracowano planu finansowego dla tego rachunku o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Środki z RFRD gromadzono na nieoprocentowanym rachunku. Wójt wyjaśnił, że *Gmina (...) do 31 grudnia 2024 roku posiadała umowę na prowadzenie rachunków bankowych dla Gminy i jej jednostek organizacyjnych z Bankiem Spółdzielczym Ziemi Łowickiej Oddział w Lipcach Reymontowskich. Zgodnie z zawartą umową bieżące rachunki bankowe nie były oprocentowane, dlatego środki otrzymane z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg na realizację zadania Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka (...) nie miały przypisanych odsetek*.

(akta kontroli str.811-817)

Wójt Gminy nie przedłożył Radzie Gminy informacji o wykonaniu planu finansowego rachunku, na którym są gromadzone środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za 2024 r., w tym środki z RF Polski Ład, wyjaśniając to tym, że informacja ta zostanie przedstawiona Radzie Gminy w sprawozdaniu z wykonania budżetu, tj. w ustawowym terminie do dnia 31 marca 2025 r.

(akta kontroli str.818 - 831)

¹⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1411.

¹⁵ Uchwała Nr XXVIII/190/2022 Rady Gminy Lipce Reymontowskie z dnia 25 maja 2022 r. w sprawie zmiany uchwały budżetowej gminy na 2022 rok.

Źródłem finansowania objętych badaniem inwestycji były środki własne Gminy oraz otrzymane dofinansowanie:

- na realizację zadania *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* wydatkowano 521,4 tys. zł, w tym ze środków RFRD w kwocie 417,1 tys. zł oraz ze środków własnych Gminy w wysokości 104,3 tys. zł;
- w związku z realizacją zadania *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* wydatkowano 2 618,5 tys. zł, w tym wydatki na: dostawę i montaż instalacji fotowoltaicznej 1 714,4 tys. zł, zakup autobusu niskoemisyjnego 885,6 tys. zł, pełnienie nadzoru inwestorskiego 8,6 tys. zł oraz opracowanie PFU 9,9 tys. zł. Realizację zadania sfinansowano ze środków RF Polski Ład w kwocie 2 340,0 tys. zł oraz ze środków własnych Gminy w wysokości 278,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 151-179, 744-761, 783-790, 804-807)

Dofinansowanie z RFRD związane z realizacją inwestycji *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka*, w wynikającej z zawartych umów kwocie 417,1 tys. zł, wpłynęło w formie zaliczki w dniu 8 września 2022 r. na wyodrębniony dla tego zadania rachunek bankowy. Płatności ze środków z RFRD dokonano w dniu 13 września 2022 r. (za opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej) oraz w dniu 28 września 2022 r. (za pozostałe roboty). Wyodrębniony rachunek nie był oprocentowany, choć zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁶ Urząd mógł dokonać lokaty wolnych środków.

Nieoprocentowany był również rachunek bieżący, na który wpłynęły w dniu 15 października 2024 r. środki z promesy udzielonej z RF Polski Ład na inwestycję *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* w kwocie 2 340,0 tys. zł. Płatności z tych środków, w związku z dostawą autobusu, dokonano w dniu 16 października 2024 r., natomiast za dostawę i montaż instalacji fotowoltaicznej - w dniu 22 listopada 2024 r.

(akta kontroli str. 151-175, 744-761, 780-781, 801-802)

1.4. Wyboru wykonawców, w przypadku obu analizowanych zadań, dokonano zgodnie z przepisami uPzp. Wykonawcę zadania *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* wyłoniono w trybie podstawowym bez możliwości negocjacji, tj. w trybie art. 275 § 1 uPzp, natomiast zadania *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* w trybie przetargu nieograniczonego, tj. art. 132 uPzp.

Przygotowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej powierzono podmiotom zewnętrznym, pełniącym jednocześnie funkcję nadzoru inwestorskiego. Dokumentacja ta została sporządzona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie określania metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno - użytkowym¹⁷.

W obu postępowaniach powołano komisje przetargowe, których członkowie złożyli pod rygorem odpowiedzialności karnej w formie pisemnej oświadczenia o których mowa w art. 56 ust. 5 i 6 uPzp. Wójt Gminy złożył natomiast oświadczenia o których mowa w art. 56 ust. 6 uPzp po wykonaniu czynności

¹⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm., dalej: ustawa o finansach publicznych.

¹⁷ Dz. U. poz. 2458.

w ramach obu postępowań, o czym mowa szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Przedmiot zamówienia opisano w Specyfikacji Warunków Zamówienia¹⁸, z zachowaniem zasad określonych w art. 99 uPzp. W obu postępowaniach SWZ zawierały elementy wymagane w przepisach uPzp i były dostępne na stronie internetowej prowadzonego postępowania od dnia zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w BZP¹⁹ lub w Dzienniku Urzędowym UE²⁰, co najmniej do dnia udzielenia zamówienia. Wyznaczono prawidłowy termin na złożenie ofert oraz terminowo zamieszczono w BZP¹⁹ oraz w Dzienniku Urzędowym UE²⁰ ogłoszenie o zamówieniach.

Warunki udziału w postępowaniu określono w sposób proporcjonalny do przedmiotu zamówienia oraz umożliwiające ocenę zdolności wykonawców do należytego wykonania zamówienia, a działania zamawiającego dotyczące żądanych od wykonawców podmiotowych środków dowodowych były zgodne z przepisami art. 273 i 274 uPzp oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie podmiotowych środków dowodowych oraz innych dokumentów lub oświadczeń, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy²¹.

Informację o złożonych ofertach na realizację *Remontu drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* przesłano Prezesowi UZP po upływie terminu określonego w art. 81 ust. 1 uPzp, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Wyboru Wykonawców ww. zadań dokonano w oparciu o kryteria ocen ofert określonych zgodnie z wymogami art. 242 ust. 1 w zw. z art. 246 uPzp, tj. cena 60%, gwarancja 40%.

(akta kontroli str. 204-224)

Zapisy umów zawartych z wykonawcami inwestycji były zgodne z zapisami SWZ. W umowach tych zapewniono odpowiedzialność wykonawców z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania przedmiotu tych umów.

(akta kontroli str. 225 – 253, 256-270, 461-491, 500-526, 529-545, 529-545, 562, 566, 593, 597, 605, 708-709)

Zapłaty wynagrodzenia za wykonanie robót budowlanych polegających na *Remontie drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* w wysokości wynikającej z zawartej umowy, dokonano na podstawie faktury końcowej za zrealizowany przedmiot umowy. Podstawą do wystawienia faktury końcowej był protokół odbioru końcowego, co było zgodne z zapisami umowy zawartej z wykonawcą.

Postanowienia umów zawartych z wykonawcami poszczególnych części zadania *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym*²², dotyczące warunków i sposobu wynagradzania, uwzględniały warunki wypłat dofinansowania z RF Polski Ład.

¹⁸ Dalej „SWZ”.

¹⁹ W przypadku postępowania dotyczącego zadania Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka.

²⁰ W odniesieniu do postępowania dotyczącego zadania Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym.

²¹ Dz. U. poz. 2415 ze zm.

²² Część 1 dotycząca dostawy i montażu instalacji fotowoltaicznych i część 2 dotycząca dostawy fabrycznie nowego autobusu z napędem niskoemisyjnym.

Zamawiający, zgodnie z tymi warunkami, dokonał wypłaty środków za zrealizowane zadanie w wysokości wynikającej z zawartych umów, przekazując wykonawcy ze środków własnych zaliczkę w kwocie 10% należnego wynagrodzenia przed upływem 30 dniowego terminu od dnia otrzymania faktur zaliczkowych, a pozostałą część wynagrodzenia zamawiający zapłacił po zakończeniu inwestycji, a przed upływem 35 dni od daty odbioru przedmiotu umowy ze środków z RF Polski Ład.

(akta kontroli str. 161-165, 171-172, 256-270, 500-526, 529-545, 568, 708-709, 774-749, 756-761)

Pełnienie nadzoru, a także sporządzenie dokumentacji kosztorysowo – projektowej, w ramach zadania *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka*, Gmina powierzyła temu samemu podmiotowi zewnętrznemu zawierając z nim umowy i zobowiązując się do zapłaty wynagrodzenia za realizację ww. zadań odpowiednio w kwocie 12,3 tys. zł oraz 18,5 tys. zł. Ponadto, pełnienie nadzoru inwestorskiego nad realizacją zadania *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* oraz sporządzenie PFU dla tego zadania powierzono podmiotom zewnętrznym zawierając z nimi umowę na kwotę odpowiednio 8,6 tys. zł oraz 9,9 tys. zł. W Urzędzie nie udokumentowano rozpoznania rynku, przeprowadzonego w celu wyboru inspektorów nadzoru.

(akta kontroli str. 19-22, 373-378, 544-545, 569-582)

Wójt Gminy wyjaśnił, że *szacunek wartości poszczególnych usług wykonany na podstawie podobnych usług oraz cen rynkowych wykazał, że ich wartość nie przekroczy 130.000,00 zł. Z uwagi na brak regulacji wewnętrznych dotyczących udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej do 130.000,00 zł, wybór poszczególnych usług odbył się z wolnej ręki. Jednakże należy zauważyć, że wydatki te odbywały się zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych(...). Wydatki te były celowe, ponieważ były niezbędne do realizacji przez Gminę nałożonych celów ustawowych oraz do prawidłowego funkcjonowania jednostki. Wydatki te były oszczędne tj. zakup został dokonany za średnią cenę przy zachowaniu odpowiedniej jakości świadczonych usług.*

(akta kontroli str. 835-838)

Postępowanie mające na celu wyłonienie wykonawców inwestycji *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* zostało ogłoszone przed upływem dziewięciu miesięcy od dnia udostępnienia przez Bank Gospodarki Krajowej Gminie wstępnej promesy dofinansowania inwestycji z RF Polski Ład²³. Wnioskodawca ogłosił postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na całą inwestycję objętą dofinansowaniem oraz przekazał BGK informację potwierdzającą ogłoszenie tego postępowania w formie elektronicznej.

(akta kontroli str. 188-192, 214-224)

1.5. Wójt Gminy dokonał zgłoszenia remontu drogi gminnej nr 105307E. Do zgłoszenia dołączono oświadczenie wymagane na podstawie art. 32 ust. 4 pkt 2 Prawa budowlanego, projekt zagospodarowania terenu oraz specyfikację techniczną.

(akta kontroli str. 342-348)

²³ Wstępną promesę wydano 30 stycznia 2023 r., natomiast postępowanie zakupowe zostało ogłoszone w dniu 27 października 2023 r.

Inwestycja polegająca na dostawie i montażu instalacji fotowoltaicznej nie wymagała pozwolenia na budowę oraz zgłoszenia budowy lub wykonania innych robót budowlanych na podstawie art. 29 ust. 4 pkt 3 lit. c Prawa budowlanego.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie w planach wydatków na 2022 rok zawartych w uchwale budżetowej i wieloletnim planie finansowym nie skorygowano wielkości nakładów na zadanie inwestycyjne pn. Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka, czym naruszono art. 44 ust. 1 pkt 2 oraz art. 231 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którymi wydatki publiczne winny być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w uchwale budżetowej, a zmiana kwot wydatków na realizację przedsięwzięć może nastąpić w wyniku podjęcia uchwały organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego. Uchwała ta jest zaś podstawą do dokonania przez organ stanowiący zmian w wieloletniej prognozie finansowej w zakresie limitów wydatków na realizację przedsięwzięć ujętych w załączniku do uchwały.

(akta kontroli str. 130-168, 832-834)

Zapytany o przyczyny braku uaktualnienia planu wydatków ujętych w uchwale budżetowej do wielkości wydatków faktycznie poniesionych, Wójt Gminy wskazał na opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej w Łodzi²⁴ o wykonaniu budżetu za 2022 r., w którym RIO *zwróciła uwagę na konieczność korygowania w planie wydatków majątkowych wielkości poniesionych nakładów na poszczególne zadania inwestycyjne*. Jednocześnie stwierdził, że Gmina ustosunkowała się do uwag RIO w kolejnym roku budżetowym.

(akta kontroli str. 832-834)

2. Wójt Gminy złożył w dniu 9 sierpnia 2022 r. oświadczenie o braku okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 3 uPzp, po wszczęciu w dniu 25 lipca 2022 r. postępowania o udzielenie zamówienia dotyczącego zadania *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka*, w sytuacji gdy przed złożeniem tego oświadczenia dokonał czynności związanych z tym postępowaniem, tj. zatwierdzał w dniu 25 lipca 2022 r. SWZ, a w dniu 8 sierpnia 2022 r. powołał zarządzeniem Nr 39/2022 Komisję Przetargową. Ponadto, Wójt złożył w dniu 29 listopada 2023 r. oświadczenie o którym mowa w art. 56 ust. 3 uPzp w postępowaniu dotyczącym udzielenia zamówienia na wykonanie projektu *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* po jego wszczęciu w dniu 24 października 2023 r. (przekazanie ogłoszenia o zamówieniu do Urzędu Publikacji Unii Europejskiej), w sytuacji gdy przed złożeniem tego oświadczenia dokonywał czynności związanych z tym postępowaniem, tj. w dniu 24 października 2024 r. zatwierdził SWZ, a w dniu 20 listopada 2023 r. udzielił wyjaśnień na zapytania wykonawcy dotyczące treści Specyfikacji.

(akta kontroli str. 204-253, 225-253, 361, 492-498)

Wójt Gminy naruszył tym samym art. 56 ust. 6 uPzp, zgodnie z którym, oświadczenie o braku lub istnieniu okoliczności, o których mowa w ust. 3,

²⁴ Dalej „RIO”.

składa się przed rozpoczęciem wykonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia.

Według wyjaśnień Wójta w trakcie wykonania czynności związanych z powołaniem komisji przetargowych zauważono brak ww. oświadczeń. (...) W momencie wykrycia nieprawidłowości, brakujące oświadczenie zostało uzupełnione z bieżącą datą.

(akta kontroli str. 811-817)

3. W Urzędzie informację o złożonych ofertach w postępowaniu dotyczącym remontu drogi gminnej nr 105307E przekazano Prezesowi UZP w dniu 18 sierpnia 2022 r., tj. 9 dni po otwarciu jedynej złożonej oferty w dniu 9 sierpnia 2022 r.

(akta kontroli str. 204-213, 365-372)

Powyższe działanie stanowiło naruszenie art. 81 ust. 1 uPzp, zgodnie z którym Zamawiający przekazuje Prezesowi UZP informację o złożonych wnioskach o dopuszczenie do udziału w postępowaniu lub ofertach, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otwarcia odpowiednio ofert lub ofert dodatkowych albo ofert wstępnych lub ofert ostatecznych albo unieważnienia postępowania.

Wójt Gminy wyjaśnił, że w dniu 18 sierpnia 2022 roku dostrzeżono brak wykonania czynności przesłania Prezesowi UZP informacji o złożonych ofertach w przedmiotowym postępowaniu. Brakujące czynności zostały niezwłocznie wykonane.

(akta kontroli str. 811-817)

4. Wójt Gminy zamieścił w dniu 2 grudnia 2022 r. na stronie BZP ogłoszenie o wykonaniu umowy, której przedmiotem były roboty budowlane polegające na remoncie drogi gminnej nr 105307E., podczas gdy odbioru końcowego prac i przekazania do eksploatacji ww. inwestycji dokonano w dniu 13 września 2022 r., a płatność za zadanie wykonano w dniu 28 września 2022 r. W konsekwencji ogłoszenie opublikowano 80 dni od dnia odbioru końcowego i 65 dni od dokonania płatności.

(akta kontroli str. 171-172, 204-213, 362-364)

Działanie to stanowiło naruszenie art. 448 uPzp, zgodnie z którym Zamawiający, w terminie 30 dni od wykonania umowy, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o wykonaniu umowy, na zasadach określonych w dziale III rozdziale 2.

Zgodnie z wyjaśnieniami Wójta w dniu 2 grudnia 2022 roku dostrzeżono brak wykonania czynności zamieszczenia na stronie BZP ogłoszenia o wykonaniu umowy w przedmiotowym postępowaniu. Brakujące czynności zostały niezwłocznie wykonane.

(akta kontroli str. 811-817)

5. W Urzędzie nie wydzielono rachunku, na którym byłyby gromadzone środki z dofinansowania z RF Polski Ład otrzymanego przez Gminę w związku z realizacją zadania *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym*, pomimo takiego obowiązku wynikającego z art. 65 ust. 11 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych

innych ustaw²⁵ w zw. z § 1pkt 2 uchwały Nr 84/2021 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2021 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych²⁶.

Wójt Gminy wyjaśnił, że *brak wydzielonego rachunku (...) spowodowany był zapisami zawartymi w umowie z Bankiem Spółdzielczym Ziemi Łowickiej O/Lipce Reymontowskie. Z zapisów umowy wynikało, że każde kolejne subkonto otwierane do konta podstawowego generowało koszty w postaci opłaty miesięcznej za prowadzenie rachunku i każdy przelew powyżej miliona złotych wymagał formy papierowej, płatnej jednorazowo 10 zł, poza bank spółdzielczy w formie elektronicznej 0,70 zł. (...) Tworzenie dodatkowych kont w małych gminach generuje większy nakład pracy, co przy kilku operacjach oznaczonych i tak za pomocą klasyfikacji budżetowej jest oznaczalne i wyodrębnione.*

(akta kontroli str. 818-831)

W ocenie NIK, zwiększenie wydatków, czy generowanie większego nakładu pracy nie może stanowić uzasadnienia do odstąpienia od realizacji ustawowego obowiązku, jakim jest gromadzenie środków z RF Polski Ład na wyodrębnionym rachunku bankowym, tym bardziej, że intencją ustawodawcy wprowadzającego ten obowiązek, było – zdaniem NIK – zwiększenie przejrzystości gromadzenia i wydatkowania środków z tego funduszu celowego.

6. W Urzędzie nie opracowano planu finansowego dla wydzielonego rachunku, na którym byłyby gromadzone środki z dofinansowania z RF Polski Ład otrzymanego przez Gminę w związku z realizacją zadania *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym*, pomimo takiego wymogu wynikającego z art. 65 ust. 12 ustawy zmieniającej ustawę o rozwiązaniach związanych z COVID-19.

Według wyjaśnień Wójta *Gmina nie opracowała planu finansowego dla wydzielonego rachunku na którym gromadzone były środki z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych dla zadania Ochrona Środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym, ponieważ nie wydzieliła odrębnego rachunku dla dochodów z Rządowego Funduszu Polski Ład.*

(akta kontroli str. 835-838)

OCENA CZĄSTKOWA

W Gminie prawidłowo zaplanowano i przygotowano do realizacji badane zadania inwestycyjne objęte wsparciem finansowym z RFRD oraz RF Polski Ład. Rzetelnie przygotowano dokumenty planistyczne wyznaczając mierzalne i określone w czasie cele, mierniki i wskaźniki. Prawidłowo zorganizowano proces budowy poprzez opracowanie dokumentacji projektowej przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych. Gmina zabezpieczyła środki finansowe ujmując je w planie finansowym w wysokości niezbędnej do sfinansowania objętych analizą zadań, nie dokonała jednak zmian w budżecie dostosowując wysokość nakładów finansowych. Wydatków dokonywano w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z poniesionych nakładów, w sposób umożliwiający terminową realizację zadań, w wysokości i terminie wynikającym z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Wyboru wykonawców zadań inwestycyjnych dokonywano zgodnie z przepisami uPzp, jednakże Wójt Gminy złożył oświadczenie o niepodleganiu

²⁵ Dz. U. z 2020 r., poz. 568 ze zm., dalej „ustawa zmieniająca ustawę o rozwiązaniach związanych z COVID-19”.

²⁶ Zwanej dalej „uchwałą ustanawiającą Fundusz Polski Ład”.

wyłączeniu z dokonywania czynności związanych z przeprowadzeniem postępowania z naruszeniem terminu określonego w art. 56 ust. 6 uPzp. Ponadto, z przekroczeniem ustawowych terminów przekazano Prezesowi UZP informację o złożonych ofertach, a także zamieszczono na stronie BZP ogłoszenie o wykonaniu umowy w postępowaniu dotyczącym remontu drogi gminnej nr 105307E. W umowach z wykonawcami należyte zabezpieczono interesy Zamawiającego. Nie wyodrębniono w Urzędzie rachunku bankowego, na którym gromadzono by środki otrzymane z RF Polski Ład, w następstwie czego nie sporządzono planu dla tego rachunku.

2. Realizacja inwestycji, wydatkowanie i rozliczenie środków finansowych oraz prowadzenie działań sprawozdawczych i informacyjnych.

Opis stanu faktycznego

2.1. Roboty budowlane realizowane w ramach inwestycji *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* rozpoczęto na podstawie zgłoszenia, do którego organ nadzoru budowlanego nie wniósł sprzeciwu. Realizacja zadań związanych z ww. inwestycją nastąpiła w terminie wynikającym z zawartych z wykonawcami umów oraz z harmonogramu rzeczowo – finansowego stanowiącego załącznik do umowy o udzielenie dofinansowania ze środków RFRD.

(akta kontroli str. 19-22, 136-139, 170-173, 254-275, 342-348)

Realizacja obu części zadania *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym*, nie nastąpiła w pierwotnym terminie określonym w umowach z wykonawcami. Przyczyną jego przedłużenia była w przypadku montażu instalacji fotowoltaicznych konieczność wykonania robót zamiennych związanych ze zmianą technologii przystosowania dachu Urzędu do mocowanych na nim paneli fotowoltaicznych oraz konieczność wykonania robót zamiennych związanych ze zmianą mocy poszczególnych instalacji wynikających z możliwości terenowych, kosztów utrzymania instalacji oraz wymagań technicznych PGE Dystrybucja S.A. Wykonanie prac zamiennych nie spowodowało zmiany wartości robót wynikających z umowy. W umowie przewidziano dopuszczalność dokonania zmiany terminu wykonania przedmiotu umowy z powodu siły wyższej²⁷ oraz zmiany sposobu jego wykonania z powodu zmiany wytycznych mających wpływ na wykonanie zamówienia poprzez zwiększenie zakresu świadczenia²⁸. Zgodę na przedłużenie terminu umowy udzielił Wójt Gminy, a w związku z potrzebą wykonania robót zamiennych sporządzono protokół konieczności. Wszystkie zmiany do umowy wprowadzono aneksami. Odbioru robót dokonała Komisja powołana przez Wójta Gminy. Inwestycja została zrealizowana zgodnie z zakresem prac ujętych w umowie oraz w terminie określonym w aneksie do umowy.

Nie zrealizowano również w pierwotnym terminie części zadania dotyczącej zakupu autobusu z napędem niskoemisyjnym, dwukrotnie aneksując przedłużenie tego terminu. Powodem jego przedłużenia były przerwy w łańcuchu dostaw zestawów klimatyzatorów do autobusu w związku z kolizją statku transportującego te zestawy z nabrzeżem i wstrzymaniem ich rozładunku przez firmy ubezpieczeniowe. Odbioru pojazdu dokonał przedstawiciel Urzędu Gminy w terminie wynikającym z aneksu do umowy, nie wnosząc zastrzeżeń co do stanu technicznego i wizualnego pojazdu.

(akta kontroli str. 500-526, 529-545, 555-568, 590-605, 707-709)

²⁷ § 20 ust. 2 pkt 1 lit. a umowy Nr 9/2024 z dnia 18 stycznia 2024 r.

²⁸ § 20 ust. 2 pkt 2 lit. a umowy Nr 9/2024.

2.2. Prawidłowość realizacji zadań *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka i Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* Gmina weryfikowała poprzez zatrudnionych przez nią inspektorów nadzoru inwestorskiego. Nadzór ten sprawowały osoby zewnętrzne posiadające wymagane uprawnienia i kwalifikacje.

(akta kontroli str. 254-255, 269-272)

Pełniący nadzór inwestorski nad realizacją zadania *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* zobowiązał się realizować swoje obowiązki zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁹. Ponadto, zobowiązał się do obecności na placu budowy co najmniej jeden raz w tygodniu oraz na każde wezwanie zlecniodawcy, a także do nadzoru nad pracami wykonywanymi w ramach gwarancji. Realizując swoje obowiązki inspektor m.in. brał udział w przekazaniu terenu budowy, potwierdził prawidłowość właściwości użytkowych stosowanych materiałów i wyrobów, prawidłowość danych zawartych w kosztorysie powykonawczym oraz brał udział w protokolarnym odbiorze końcowym i przekazaniu do eksploatacji wyremontowanej drogi.

(akta kontroli str. 171-173, 245-255, 349, 354)

W przypadku inwestycji *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* inspektorzy nadzoru inwestorskiego³⁰ mieli realizować swoje obowiązki wynikające z Prawa budowlanego, w tym m.in. sprawować kontrolę zgodności realizacji inwestycji z ofertą wykonawcy, SWZ, umową zawartą z wykonawcą, dokumentacją projektową i kosztorysową, wydanymi decyzjami administracyjnymi, przepisami prawa oraz zasadami wiedzy technicznej. Nadzór ten miał obejmować branżę elektryczną i sanitarną w zakresie wskazanym w Programie funkcjonalno – użytkowym. Inspektorzy realizowali swoje obowiązki zgodnie z zapisami umowy dotyczącej ich ustanowienia m.in. zatwierdzając wnioski materiałowe, zatwierdzając protokół konieczności, biorąc udział w przekazaniu terenu budowy, w częściowym odbiorze instalacji oraz w końcowym odbiorze zadania.

(akta kontroli str. 569-572, 589, 596, 639, 676-680, 708 - 709)

Sprawując nadzór nad realizacją przedmiotowej inwestycji przedstawiciel Gminy kilkakrotnie spotykał się z wykonawcą m.in. w sprawie zmiany lokalizacji klimatyzatorów, czy modułów instalacji fotowoltaicznej, zmiany technologii wykonania dachu Urzędu Gminy pod ww. instalacje i związane z tym wydłużenie terminu wykonania przedmiotu umowy, zmiany mocy przyłączeniowej montowanych instalacji. Ustalenia z tych spotkań odnotowywano w korespondencji mailowej oraz we wnioskach wykonawcy o wydłużenie terminu wykonania prac.

(akta kontroli str. 584-588, 590-592, 598)

W wyniku realizacji badanych inwestycji osiągnięto zakładane w *Strategii rozwoju Gminy Lipce Reymontowskie na lata 2015 – 2022 i 2023 – 2030* efekty rzeczowe, tj.:

- w przypadku inwestycji *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* przede wszystkim poprawiono jakość życia mieszkańców

²⁹ Dz. U. z 2024 poz. 725 ze zm., zwane dalej „Prawem budowlanym”.

³⁰ Przedstawicielami przyjmującego zlecenie były dwie osoby inspektor nadzoru inwestorskiego branży elektrycznej oraz inspektor nadzoru inwestorskiego branży sanitarnej.

miejscowości Wola Drzewiecka oraz zwiększono bezpieczeństwo na wyremontowanej drodze,

- w wyniku realizacji inwestycji *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* zmniejszono emisję zanieczyszczeń do powietrza pochodzących w szczególności ze źródeł emisji niskiej i liniowej oraz zapewniono bezpieczny dojazd dzieci z terenu Gminy do szkoły i przedszkola gminnego.

(akta kontroli str. 171-172, 708-709)

2.3. Odbiory objętych badaniem zadań przeprowadzone zostały w terminach i zgodnie z warunkami wynikającymi z zawartych umów, a w przypadku zadania *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* w terminach określonych w harmonogramie rzeczowo – finansowym. Nie stwierdzono przypadków złego wykonania lub niewykonania powierzonych zadań przez wykonawców.

(akta kontroli str. 19-22, 136-141, 170-173, 254-275, 500-526, 529-545, 562, 566, 593, 597, 605, 708-709)

W Gminie prowadzono książkę drogi gminnej dla odcinka drogi gminnej 105307E, której przebieg obejmował miejscowość Wola Drzewiecka, realizując obowiązek wynikający z § 10 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom³¹.

Książka drogi nie była aktualizowana na bieżąco w zakresie danych dotyczących osoby upoważnionej do dokonywania wpisu, wykazu dzienników objazdu dróg – kontroli stanu technicznej sprawności oraz wykazu protokołów kontroli okresowych stanu technicznego i wartości użytkowej odcinka drogi, o czym szarzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 380-442)

Zgodnie z wymogami art. 20 pkt 10 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych³² w zw. z art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego przeprowadzano okresowe roczne kontrole stanu technicznego drogi oraz rozszerzoną okresową kontrolę pięcioletnią.

(akta kontroli str. 455-460)

2.4. Wydatki na realizację zadania *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* oraz *Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu z napędem niskoemisyjnym* zostały poniesione w terminach i wysokościach wynikających z umów zawartych z wykonawcami, z harmonogramu rzeczowo - finansowego zadania *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka* i zabezpieczonych w planach finansowych Gminy. Środki te wydatkowano po uprzednich odbiorach komisyjnych robót z udziałem inspektorów nadzoru inwestorskiego.

³¹ Dz. U. Nr 67, poz. 582, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie numeracji i ewidencji dróg publicznych”.

³² Dz. U. z 2024 r. poz. 320 ze zm., dalej „ustawa o drogach publicznych”.

Zostały one prawidłowo ujęte w ewidencji finansowo – księgowej Urzędu i wprowadzone do ewidencji środków trwałych.

(akta kontroli str. 19-22, 133-141, 170-173, 254-275, 373-379, 500-526, 529-545, 568-582, 708-709, 762-764, 780-785, 791-792, 801-807, 839)

Kwoty wynagrodzenia wypłaconego wykonawcom ww. zadań ujęte na fakturach były zgodne z kwotami wynikającymi z umów. Faktury te zawierały elementy wymienione w art. 21 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³³ i były rzetelnie opisane.

(akta kontroli str. 153-168, 744-761)

2.5. W trakcie realizacji badanych inwestycji *Remont drogi gminnej nr 105307E w miejscowości Wola Drzewiecka oraz Ochrona środowiska poprzez montaż instalacji fotowoltaicznych oraz zakup autobusu*, nie stwierdzono przypadków opóźnień w regulowaniu przez Gminę zobowiązań na rzecz wykonawców, które powodowałyby obowiązek zapłaty odsetek za zwłokę.

Rozpoczęcie realizacji inwestycji finansowanej z RF Polski Ład nastąpiło po uzyskaniu promesy na jej dofinansowanie, a wypłata środków była zgodna z warunkami określonymi przez Bank Gospodarki Krajowej.

(akta kontroli str. 153-168, 184-203, 589, 744-761, 791-792, 801-807)

2.6. Gmina, zgodnie z § 7 umowy o udzielenie dofinansowania ze środków RFRD, terminowo złożyła Wojewodzie Łódzkiemu rozliczenie końcowe realizacji zadania związanego z remontem drogi dołączając do rozliczenia dokumenty wymienione w § 3 ust. 9 ww. umowy, a także oświadczenie informujące o oddaniu zadania do użytkowania oraz zdjęcie tablicy informacyjnej sporządzonej zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie określenia działań informacyjnych podejmowanych przez podmioty realizujące zadania finansowane lub dofinansowane z budżetu państwa lub z państwowych funduszy celowych³⁴. Zamieszczono ponadto informacje na stronie internetowej Urzędu Gminy o realizacji tej inwestycji wraz z podaniem kwoty całkowitej oraz kwoty dofinansowania z RFRD.

(akta kontroli str. 104-119, 151-181, 766-770)

Zgodnie z §10 załącznika do uchwały ustanawiającej Fundusz Polski Ład, przed budynkiem Urzędu Gminy umieszczono tablicę informacyjną o dofinansowaniu zadania związanego z montażem instalacji i zakupem autobusu ze środków RF Polski Ład sporządzoną zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia w sprawie określenia działań informacyjnych. Zamieszczono również na stronie Urzędu Gminy informacje o wszczęciu postępowania oraz o jego zakończeniu zawierającą elementy wymienione w § 10 ust. 4 załącznika do uchwały ustanawiającej Polski Ład.

(akta kontroli str. 765, 771-775)

³³ Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.

³⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 953 ze zm., dalej „rozporządzenie w sprawie określenia działań informacyjnych”.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Urzędzie nie aktualizowano na bieżąco książki odcinka drogi gminnej nr 105307E o zapisy dotyczące osoby upoważnionej do dokonywania wpisu, wykazów dzienników objazdu dróg – kontroli stanu technicznej sprawności oraz wykazów protokołów kontroli okresowych stanu technicznego i wartości użytkowej odcinka drogi, czy naruszono § 16 rozporządzenia w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, zgodnie z którym aktualizowania ewidencji dróg publicznych dokonuje się na bieżąco, nie później niż do końca pierwszego kwartału każdego roku kalendarzowego za rok kalendarzowy bezpośrednio poprzedzający. Zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 1 ww. rozporządzenia ewidencja dróg publicznych obejmuje książkę drogi.

(akta kontroli str. 380-460)

Wójt Gminy jako przyczyny braku bieżącego aktualizowania książki ww. drogi, wskazał na zmiany personalne na stanowisku, na którym powierzono obowiązki związane z prowadzeniem książki drogi.

(akta kontroli str. 835-838)

W ocenie NIK, problemy organizacyjne w Urzędzie nie mogą skutkować zaniechaniem realizacji ustawowego obowiązku związanego z aktualizacją książki drogi.

OCENA CZĄSTKOWA

Gmina gospodarnie wydatkowała i rozliczała środki publiczne na realizację objętych badaniem zadań inwestycyjnych osiągając zakładane efekty rzeczowe oraz założone cele. Inwestycje te realizowano zgodnie z dokumentacją projektową oraz zawartymi umowami, wprowadzając do nich zmiany uzasadnione okolicznościami, których nie można było przewidzieć na etapie ich zawierania. W umowach tych należyte zabezpieczono interes Gminy wprowadzając zapisy o karach umownych czy o zabezpieczeniu należytego wykonania umowy. Terminowo regulowano płatności na rzecz wykonawców oraz wykonywano obowiązki sprawozdawcze i informacyjne dla realizowanych inwestycji. W Urzędzie realizowano obowiązek prowadzenia książki drogi gminnej Nr 105307E nie aktualizując jednak na bieżąco niektórych danych ujętych w tej książce. Przeprowadzano natomiast wymagane przeglądy okresowe stanu technicznego tej drogi.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK nie formułuje uwag i wnosi o aktualizację książki drogi gminnej nr 105307E o brakujące zapisy.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 26 luty 2025 r.

Kontroler
Maciej Kończalik
główny specjalista k.p.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

/podpisano elektronicznie/